

NOTAT

Til Folketingets Europaudvalg

9. april 2010

Grundnotat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om gennemførelse af et EU-initiativ vedrørende et europæisk kulturarvsmærke

KOM (2010) 76

1. Resumé

Kommissionen har den 9. marts 2010 fremlagt sit forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om gennemførelse af et EU-initiativ vedrørende et europæisk kulturarvsmærke. Det foreslås, at der etableres et europæisk kulturarvsmærke i EU-regi, i forlængelse af det europæiske kulturarvsmærke, der allerede eksisterer som mellemstatsligt initiativ. Med forslaget skabes en toleddet procedure for tildeling af mærket, med nationale indstillinger og efterfølgende vurdering i en fælleseuropæisk jury, hvilket vil skabe overordnet sammenhæng og ensartet kvalitet i ordningen.

Det foreslås, at der i perioden 2011-13 afsættes 1,35 mio. EUR til ordningen, hvoraf Danmark betaler ca. 2 pct. (ca. 0,2 mio. kr.).

Forslag forventes behandlet på rådsmøde (ungdom, uddannelse og kultur) 10.-11. maj 2010 med henblik på fremskridtsrapport.

2. Baggrund

Ideen om et europæisk kulturarvsmærke blev skabt som et mellemstatsligt initiativ. Planen blev lanceret i april 2006, og indtil nu har 64 steder i 17 medlemsstater og Schweiz fået tildelt mærket.

Den 20. november 2008 vedtog Rådet konklusioner, som opfordrede Kommissionen til at forelægge "et passende forslag om den Europæiske Unions indførelse af et europæisk kulturarvsmærke med angivelse af, hvordan projektet kan gennemføres i praksis."

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionen anfører, at retsgrundlaget for det europæiske kulturarvsmærke er artikel 167 (TEUF), hvorefter EU skal "bidrage til, at medlemsstaternes kulturer kan udfolde sig, idet den respekterer den nationale og regionale mangfoldighed og samtidig fremhæver den fælles kulturarv."

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at deltagelse i den foreslåede ordning vil ske på frivilligt grundlag og i overensstemmelse med hjemmelsgrundlaget i artikel 167 vil EU's inddragelse i kulturarvsmærket sigte på en styrket koordination mellem medlemsstaterne, ved at EU bidrager til udvikling og korrekt anvendelse af nye fælles, klare og transparente udvælgelseskriterier og overvågningsprocedurer i forhold til tildelingen af mærket.

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering, idet et EU-initiativ på området vil tilføre ordningen merværdi ved at sikre overordnet sammenhæng og ensartet kvalitet og samtidig fremme inddragelsen af tværnationale steder i ordningen. I den forbindelse lægger regeringen bl.a. særlig vægt på, at udviklingen af fælles og klare kriterier på europæisk plan for tildelingen af mærket i væsentlig grad øger mærkets værdi som vejledning for den enkelte kultur- og historieinteresserede borger.

5. Formål og indhold

Forslaget har til formål at skabe et europæisk kulturarvsmærke, der kan medvirke til at formidle steder i Europa, der har haft en væsentlig betydning for den europæiske historie og udvikling. Formålet er desuden at give borgerne en bedre forståelse af den fælles europæiske kulturarv og dens mangfoldighed, med særlig vægt på de demokratiske værdier og menneskerettigheder.

De steder, der efter forslaget kan tildeles det europæiske kulturarvsmærke, vil først og fremmest blive udvalgt på grund af deres plads i europæisk historie og i mindre grad på grund af de æstetiske værdier.

Endelig er formålet med forslaget at øge kulturarvens rolle i en økonomisk bæredygtig udvikling af regionerne, især gennem kulturturisme.

Efter forslaget skal steder, der tildeles det europæiske kulturmærke, have en "symbolsk europæisk værdi", og skal desuden have "spillet en afgørende rolle i Den Europæiske Unions historie og opbygning." Det betyder nærmere bestemt, at der ved tildeling af mærket vil blive lagt vægt på et steds tværnationale eller paneuropæiske karakter, stedets plads og rolle i europæisk historie, stedets forbindelse til afgørende europæiske begivenheder, personligheder og bevægelser, samt stedets plads og rolle i udvikling og fremme af de fælles europæiske værdier.

Ifølge forslaget vil indstillingen af steder til det europæiske kulturarvsmærke i første række skulle ske på medlemsstatsniveau, hvorefter den endelige udvælgelse skal ske på europæisk niveau via en jury bestående af uafhængige eksperter. Denne fremgangsmåde er bl.a. foreslået med henblik på at sikre en konsekvent og ensartet anvendelse af udvælgelseskriterierne.

Forslaget lægger op til, at juryen skal bestå af 12 uafhængige eksperter, med omfattende erfaring og ekspertise inden for områderne kultur, kulturarv, europæisk historie mv. Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen skal efter forslaget hver udpege fire medlemmer.

Ifølge forslaget skal kandidater til mærket udarbejde et projekt, der fremmer og synliggør stedets europæiske dimension, og som rummer strategier for, hvorledes kendskabet til stedets europæiske betydning kan øges, gennem brug af moderne teknologi, skiltning og afholdelse af pædagogiske aktiviteter, særligt for børn og unge. Som supplerende

kriterium foreslås desuden, at der afholdes kunstneriske og kulturelle aktiviteter i relation til stederne.

Ifølge forslaget skal kandidater til mærket herudover fremlægge en forvaltningsplan og herunder en markedsføringsplan, der sikrer en solid forvaltning af stedet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Parlamentet har dog tidligere støttet tanken om det europæiske kulturarvsmærke, først i sin beslutning af 29. november 2007 om en ny turismepolitik i EU - Mod et stærkere partnerskab inden for europæisk turisme (2006/2129(INI)), og endvidere i beslutningen af 10. april 2008 om en europæisk kulturdagsorden i en stadig mere globaliseret verden (2007/2211(INI)).

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser.

Forslaget har ingen konsekvenser for dansk ret

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Den foreslåede finansieringsramme for gennemførelse af initiativet i tidsrummet fra 1. januar 2011 til 31. december 2013 er 1.350.000 EUR, hvoraf Danmark betaler ca. 2 pct. (svarende til ca. 0,2 mio. kr.).

Udgifter i forbindelse med evt. danske kandidater til mærket afholdes i givet fald inden for eksisterende bevillinger.

9. Høring

Forslaget vil blive sendt i høring hos Akademiraadet, Danske Turistattraktioner, Den Danske UNESCO-nationalkommission, Kommunernes Landsforening, Kunststyrelsen, Nationalmuseet, Organisationen Danske Museer og VisitDenmark med frist til 26. april.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det vigtigt at fremme kendskabet og adgangen til Europas mangfoldige kulturarv.

Et europæisk kulturarvsmærke, som supplerer og komplementerer UNESCO's og Europarådets indsats på kulturarvsområdet, kan bidrage til på en konkret måde at fremhæve Europas historie og mangfoldige kulturarv.

Regeringen er derfor positiv over for Kommissionens forslag om en ordning til synliggørelse af kulturarven i Europa, og vurderer, at ordningen kan medvirke til at øge kendskabet til europæisk historie, kulturarv og værdier – ikke mindst blandt børn og unge.

Ligeledes er det regeringens vurdering, at ordningen kan bidrage til at fremme kulturismen i Europa, bl.a. til gavn for en økonomisk bæredygtig udvikling af regionerne.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget er drøftet første gang den 16. marts 2010 i Rådets kulturarbejdsgruppe, hvor det blev modtaget positivt.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg, men Rådets konklusioner af 20. november 2008, som opfordrede Kommissionen til at fremlægge forslaget om et europæisk kulturarvsmærke, blev ved Europaudvalgets møde 14. november 2008 forelagt til orientering forud for rådsmødet.